

11 листопада 2015 р. у Комітеті Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи відбулися слухання на тему: «Стан та перспективи розвитку мінерально-сировинної бази в Україні».

Засідання було ініційоване вченими-геологами Відділення наук про Землю НАН України. Участь у слуханнях взяли народні депутати України, представники центральних органів виконавчої влади, наукових установ НАН України, профспілок, громадських організацій та фахівці-практики.

Національну академію наук України представляли академік-секретар Відділення наук про Землю академік НАН України О. Пономаренко, директор Інституту геологічних наук академік НАН України П. Гожик, директор Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України академік НАН України В. Старостенко та ін.

Учасники засідання відзначили, що мінеральні ресурси України є фундаментом національної безпеки держави, а ефективна та збалансована державна політика у сфері використання мінерально-сировинної бази має вирішальне значення для відродження економіки України та інтегрування у європейську і світову ринкову систему.

З видобуванням та використанням корисних копалин пов'язано близько половини промислового потенціалу України і до 20 % її трудових ресурсів. Займаючи 0,4 % суші, Україна може забезпечити до 5 % світової потреби в мінеральній сировині. Проте, як акцентував у своєму виступі академік НАН України П. Гожик, геологічна галузь наразі доведена до критичного стану. Через відсутність фінансування більшість геологорозвідувальних підприємств практично не функціонують, спостерігається вплив кваліфікованих кадрів. Якщо негайно не вжити необхідних заходів, то зовсім скоро галузь припинить своє існування. Вже понад 20 років освоюються родовища корисних копалин, які розвідані ще за часів СРСР. Їх виснаження є очевидним, а приріст запасів майже відсутній, тобто порушується основний закон гірничодобувної справи – приріст запасів має випереджати їх видобуток. Важливим є також реорганізування управління галуззю та залучення до нього експертних груп фахівців-геологів.

Головний науковий співробітник Інституту геологічних наук НАН України академік НАН України О. Лукін у своєму виступі зупинився на оцінці ресурсів вуглеводнів та необхідності відродження потужного в недалекому минулому сировинного паливно-енергетичного комплексу України, який зазнав колапсу внаслідок різкого падіння об'ємів буріння та сейсмозвідки. Як відомо, у 1970-ті роки видобуток газу в Україні сягав 65–70 млрд куб. м. Такі об'єми забезпечували не лише власні потреби, а й експорт за кордон. Наразі основні наші перспективи нафтогазоносності зосереджені у Східному та Західному регіонах: необхідно зосередити зусилля на рифогенно-карбонатних колекторах,

неантиклінальних (літологічних, стратиграфічних, комбінованих) пастках, нафтогазоносних комплексах глибокого залягання, нетрадиційних джерелах газу. За всі попередні роки з надр України було видобуто близько 400 млн т нафти та конденсату і близько 2 трлн куб. м. вільного газу, що разом становить 2,4 млрд т умовного палива (у. п.). А оцінка нерозвіданих ресурсів становить 4,5 млрд т у. п., тобто на 2,5 млрд т більше за накопичений видобуток. Таким чином, за наявними геологічними даними вуглеводневі ресурси України є достатніми для забезпечення економіки країни власним газом, а за об'ємом вони в рази перевищують обсяги видобутого газу за всю історію розвитку її нафтогазової галузі.

Завідувач відділу корисних копалин Інституту геологічних наук НАН України доктор геолого-мінералогічних наук, професор Л. Галецький під час свого виступу наголосив на проблемах освоєння твердих корисних копалин, запаси яких є величезними, і за якими Україна займає провідне місце не тільки у Європі, а за деякими видами – і у світі. Проте, на жаль, сьогодні держава втратила контроль за станом надрокористування, унаслідок чого щорічно недоотримує мільярди доларів прибутку. Вирішення цієї проблеми необхідно почати з освоєння найважливіших видів корисних копалин, особливо титану, уранової руди, рідкісних та рідкісноземельних металів, які з кожним роком набувають дедалі більшого значення, оскільки є основою високотехнологічного виробництва. Також необхідно звернути увагу на наукове забезпечення проблем надрокористування, яке є запорукою успішного виконання геолого-пошукових робіт. Сьогодні найважливіші наукові дослідження з проблем мінерально-сировинної бази виконуються в рамках Цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Стратегічні мінеральні ресурси України». На думку вчених, ці напрацювання мають стати основою при перегляді Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 р., затвердженої Законом України № 3256-VI від 21.04.11 (*Слухання на тему: «Стан та перспективи розвитку мінерально-сировинної бази в Україні» // Національна академія наук України (<http://g.ua/DU7z>). – 2015. – 19.11).*